

Záverečná karta projektu

Názov projektu

Evidenčné číslo projektu

APVV-17-0001

Komentár ku Knihe žalmov II a III

Zodpovedný riešiteľ **ThLic. doc. Miloš Lichner, PhD.**

Príjemca **Trnavská univerzita v Trnave - Teologická fakulta, Bratislava**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Teologická fakulta Trnavskej univerzity so sídlom v Bratislave.

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

nebolo zahraničné spolupracujúce pracovisko.

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

Neboli udelené patenty ani vynálezy ako výsledok projektu.

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

Publikácie:

Žalmy 1-25: Marcela Andoková a kol. ; [editor Bohdan Hroboň], 1. vyd. - Trnava : Vydavateľstvo Dobrá kniha, 2022; (Komentáre k Starému zákonu, Zväzok 11. Trnava: Dobrá kniha, 2022. ISBN: 978-80-8191-377-8,

Žalmy 26 – 50: Marcela Andoková (et alii): 1. vyd. - Trnava ; Bratislava : Vydavateľstvo Dobrá kniha, Teologická fakulta, 2021. - 731 s. ; [59AH] ; (Komentáre k Starému zákonu, Zväzok 10). - ISBN 978-80-8191-334-1.

Žalmy 76-100 / Peter Dubovský a kol. ; [editor Bohdan Hroboň] ; 1. vyd.. - Trnava : Dobrá kniha, 2018. - 659 s. - (Komentáre k Starému zákonu, 6. zväzok). - ISBN 978-80-8191-135-4.

Žalmy 101-118 / Marcela Andoková a kol. ; [editori Bohdan Hroboň, Adrián Kacian] ; 1. vyd.. - Trnava : Dobrá kniha, 2020. - 500 s., [40,50 AH]. - (Komentáre k Starému zákonu, 8. zväzok). - ISBN 978-80-8191-274-0.

Žalm 119 / Marcela Andoková ... [et al.]. - 1. vyd. - Bratislava : Dobrá kniha, 2019. - 298 s. [online]. - (Komentáre k Starému zákonu, 7). - ISBN 978-80-8191-239-9.

Žalmy 120 – 150 / Marcela Andoková [et al.] ; 1. vyd. - Trnava : Vydavateľstvo Dobrá kniha, 2021. - 628 s. [print]. - (Komentáre k Starému zákonu, 9. zväzok). - ISBN 978-80-8191-308-2.

M. Lichner: Vita Sancti Martini Turonensis. Život svätého Martina z Tours. Bilingválny text a poznámky. Dobrá Kniha, Trnava 2018, ISBN 978-80-8191-175-0

M. Varšo publikoval štúdiu v rozsahu kapitoly v monografii: Tóra a emócie v Ž 119. In: Emócie v Biblii. Výskum fenoménu emócií v biblickej tradícii, B. Štrba (ed.), Studia Biblica

Slovaca – Supplementum 3, Bratislava 2018. ISBN 9788088696759.

B. Hroboň: „Imprecatory Psalm Acceptable and Profitable,“ In: *Nomos and Violence*, LIT Verlag – Beiträge zum Verstehen der Bibel, 123-136

M. Lichner: List pápeža Inocenta I. biskupovi Decentiovi z Gubbia. *Dobrá kniha*, Trnava, 2019. ISBN 978-80-8191-189-7

M. Lichner: Theology of the Laity according to St. Leo the Great and St. Gregory the Great as a part of the Dialogical perception of the Role of the Laity in the contemporary Church. In: *Acta misiologica*, no.2, vol. 13, 2019, s. 49-58 WOS

A. Kacián, B. Hroboň: Today's Influence of the Apostle Paul on the Education of Children and young People and its contribution to Dialogue. in: *Acta Misiologica*, no. 2, vol. 13, 2019, s. 159-170 WOS

B. Hroboň: *Imprecatory Psalms Acceptable and Profitable*. In: *Nomos and Violence. Dimension in Bible and Theology*. Zürich: LIT Verlag, 2019, s. 123-136

J. Tiño: „Rewritten Bible“ v kontexte explicitnej a implicitnej formy interpretácie v judaizme Druhého chrámu“, *Studia Theologica* 2019, 21(3):1-20 [DOI: 10.5507/sth.2019.012] WOS

B. Hroboň: *Nad Slovom. Rozhovory o tom, ako štúdium Biblie poznávať Boha, ľudí a svet*. DVD, *Dobrá kniha*, 2019

B. Hroboň: “God, have mercy!” – last hope in Psalms, demonstrated on Psalm 57 / Bohdan Hroboň. In: *Communio viatorum*. - ISSN 0010-3713. - Roč. 62, č. 2 (2020), s. 136-147. WOS

M. Lichner: Prvý vatikánsky koncil (1869-1870) v kontexte histórie a teológie Katolíckej cirkvi“) texty 1. Vatikánskeho koncilu so Syllabami omylov, *Dobrá kniha* Trnava, 2021, ISBN 978-80-8191

M. Lichner (et alii): Return of the Encyclical Fratelli Tutti to the patristic roots of Christian social tradition. In: *Acta missiologica*, volume 15, number 1, april 2021, s. 180-190 WOS

M. Lichner: Pápež Lev Veľký a primát. Vybrané teologické aspekty chápania úlohy a postavenia rímskeho biskupa v diele pápeža Leva Veľkého. In: *Verba theologica*, roč. 20, č. 2, 2021, s. 21-38 WOS

M. Lichner (et alii) s názvom: Vanity of Vanities in the Context of the Spirituality of Augustine of Hippo. *Spirituality studies*, vol 7, no. 1, 2021, s. 48-53 WOS

M. Varšo: Conference report “The Septuagint: a multilateral focus on the text”, Bratislava, April 22 – 23th, 2022. (In *Individual and Society [Človek a spoločnosť]*: internetový časopis pre pôvodné teoretické a výskumné štúdie z oblasti spoločenských vied [serial], 2022, vol. 25, iss. 2, s. 1-2. (2022 - ERIH PLUS, EBSCO, INDEX COPERNICUS, CEEOL, CEJSH, DOAJ). ISSN 1335-3608. Dostupné na internete: <https://individualandsociety.org/casopis/2022/2/pdf/conference-report-the-septuagint-a-multilateral-focus-on-the-text-bratislava-april-22-23th-2022>)

M. Lichner: Pre-chalcedonian christology of Bishop Ambrose of Milan in the context of historical theological discourses. *Acta Misiologica*, roč. 16, č. 1, 2022, s. 194-203 WOS

M. Varšo: The Reception of Songs of Moses (Deut 32,1-43) in Psalm 119 (In: *Studia Biblica Slovaca*, 2022, roč. 14, č. 1, s. 1-10

M. Lichner (et alii): Selected Aspects of the Images of God's Mercy in the Exegesis of the Psalms by Augustine of Hippo. In: *Spirituality Studies*, roč. 8, č. 1, 2022, s. 51-57 WOS

M. Lichner: Teologický svet pápeža svätého Leva Veľkého v dobovom kontexte. Preklad vybraných podstatných homílií a listov doplnený úvodnou monografickou štúdiou.“ (Trnava : *Dobrá kniha*, 2022)

M. Lichner: Sv. Cyprián z Kartága: preklad vybraných homílií, listov a diel. Príspevok k vplyvu biblických veršov v ranokresťanskej teológii“ (Trnava: *Dobrá kniha*, 2022)

M. Varšo: *Kniha žalmov - Sefer Tehilim. Úvod s výkladom vybraných žalmov o Tóre*“ (*Dobrá kniha*: Trnava, 2022)

Konferencie:

Konferencia: Výzvy pre starovekých a moderných prekladateľov Biblie: Bohdan Hroboň s prednáškou *Interpretation of Habakkuk 2,4b*; Peter Dubovský: *The translation is always more than a mere translation: A case of Ahab's Conversion*; Jozef Jančovič: *effective Jussive in the complex Text of the Alphabetical psalm 145*; Miroslav Varšo: *Liebesterminologie des Hoheliedes. Zu den Herausforderung bei der Uebersetzung*; Jozef Tiño: *To test or to Tempt? A short Introduction to the Theological dilemma in major Slovak biblical translations*; Róbert Lapko: *The Camaldul Bible – Slovak Quemran Discovery*. Konferencia sa uskutočnila sa v dňoch 29.9 – 1.10. 2021 v Košiciach.

Medzinárodný kongres: Hope. 2019, Bratislava
ŽALMY 1-25: Konferencia 17.6. 2022: Miroslav Varšo: Metamorfózy Mojžišových slov v Žalmoch 1;19 a 119. Intertextuálne odkazy ako kľúč k čítaniu Žaltára. Jozef Jančovič: „Numericko-geometrické nástroje vo vybraných žalmoch?“ Bohdan Hroboň Vnútorňá koherencia žalmov 1-25 v ich prepojenosti na iné knihy Starého zákona. Lichner Miloš: Vplyv Augustínovho komentovania prvých 32 žalmov pri písaní diela Confessiones. Juraj Pigula Vybrané komentáre k žalmom v prvých storočiach kresťanstva vo vzájomnej interakcii.

Uplatnenie výsledkov projektu

Komentáre sa začínajú stávať povinnou súčasťou formačného kurikula budúcich reprezentantov tak katolíckej ako protestantských Cirkvi, teda kňazov, pastora, katechéto, seminaristov, formačných lídrov ako aj zo strany židov, teda rabínov. Oslovení teológovia kresťanských denominácií rátajú s týmito komentármi pri započatej práci tvorby nových dogmatických traktátov, ktoré by vychádzali z týchto najnovších vedeckých poznatkov.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

V súvislosti s projektom môžeme povedať, že sa podarilo publikovať sedem monografií, ktoré obsahujú najnovšie preklady a komentáre ku knihe žalmov s ekumenickým a medzináboženským presahom. Výsledky projektu zasahujú do rozmanitých oblastí kultúrnej, náboženskej a spoločenskej komunikácie. komentáre budú používané pri pedagogickej ako aj vedeckej práci s presahom na spracovanie nových dogmatických komentárov, ktoré sa budú opierať o tieto najnovšie biblické poznatky. Komentáre umožňujú posilnenie medzináboženského a ekumenického dialógu. Na príprave týchto komentárov sa podieľali odborníci rôznych kresťanských denominácií ako aj židovskej komunity, čo je na Slovensku vnímané ako významný počin smerom k očakávanej spolupráci. Členovia pracovného tímu sa postupne vyprofilovali ako uznávaní experti v parciálnych oblastiach biblistiky, klasickej filológie, histórie, patristiky a rabínskej literatúry.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

In connection with the project, we can say that it was possible to publish seven monographs. They contain the latest translations and commentaries on the book of Psalms with ecumenical and interreligious overlap. The results of the project affect various areas of cultural, religious and social communication. the commentaries will be used in pedagogical as well as scientific work, with an overlap for processing new dogmatic commentaries, which will be based on this latest biblical knowledge. The commentaries enable the strengthening of interreligious and ecumenical dialogue. Experts from various Christian denominations as well as the Jewish community took part in the preparation of these commentaries, which is seen in Slovakia as an important step towards the expected cooperation. literature.